

<https://doi.org/10.31861/mediaforum.2022.10.143-162>

УДК: 327(477+498)-192.2)

© Євгенія Юрійчук¹

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РУМУНІЄЮ: ЛЕГІТИМАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ

У статті розглянуто процес транскордонного співробітництва через призму його легітимності як інституційної (регіональних органів влади та європейських об'єднань територіального співробітництва (EGAP)), так і довіри населення через комунікативні можливості офіційних інтернет-сайтів. Констатовано активізацію ТКС із реалізацією реформи децентралізації в обох країнах особливо із застосуванням EGAP. Показано, що сайти регіональних органів в Україні, на відміну від румунських, поки що не пристосовані максимально до інтерактивного комунікування, не містять належного інформативного забезпечення різними формами та мовами для залучення населення до ТКС. Загальні звіти про ТКС, реалізацію міжнародних програм, проєктів, надання технічної допомоги, розпорошення внутрішнього контролю серед профільних комітетів, відсутність інституційного зовнішнього контролю тривалий час не дають можливості здійснювати належний громадський контроль за виконанням проєктів, належним використанням коштів, що породжує недовіру до органів управління ТКС та поступово їх делегітимізує.

143

Ключові слова: ЄС, Україна, Румунія, транскордонне співробітництво, комунікація, контроль, легітимація.

Cross-Border cooperation between Ukraine and Romania: Legitimate Opportunities for Internet Communication

The article assesses the process of cross-border cooperation through the prism of its legitimacies, both institutional – as regional authorities and

¹ Доктор політичних наук, професор кафедри політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. E-mail: y.u.yurijchuk@chnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0002-5288-4827>.

European groupings of territorial cooperation (EGAP) – and public confidence through the communicative capabilities of official websites.

Cross-border cooperation contributes to the stabilization, strengthening of social and territorial development, European integration and amplifies the processes of structural reforms in Ukraine and Romania. With the implementation of decentralisation reform, these processes have intensified significantly in both countries, especially with the use of EGAP.

At the Ukrainian-Romanian border, territorial communities are mainly acting as the initiators of the CBC, so they need to be open to cooperation with the state, with Ukrainian and international colleagues, business, the public and residents; the opportunity to learn project management skills to meet their own needs and the needs of the community, primarily through interregional agreements and cross-border projects, which should be significantly facilitated by various forms of CBC, especially EGAP.

144 — Traditionally, common citizens request their authorities for the necessary information. Unfortunately, the websites of regional bodies in Ukraine, in contrast to the Romanian ones, are not yet maximally adapted to interactive communication, they do not contain adequate information to support involving the population in CBC.

General reports on CBC, implementation of international programs, projects, technical assistance, dispersion of internal control among profile committees, lack of institutional external control for a long time, do not allow proper public control over project implementation or funds usage, which creates distrust in CBC management and gradually delegitimizes them.

In the future, we suggest providing effective means of control and responsibility of the parties for failure of programs and projects implementation and opportunities for public control; to strengthen information and communication support with the authorities and EGAP through electronic media and social networks in different languages.

Keywords: EU, Ukraine, Romania, cross-border cooperation, communications, control, legitimization.

Постановка наукової проблеми та її значення. Серед семи транскордонних партнерів України Румунія є країною, з якою нас пов'язують не тільки спільний досить протяжний кордон, а й тривалі економічні, політичні, духовні та культурні зв'язки й досить інтенсивні транскордонні потоки товарів, сировини, капіталу, робочої сили, інформації, які періодично загострюють проблему націо-

нальної безпеки, особливо щодо ідентичності населення. Встановлення та поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних відносин між територіальними громадами України та Румунії, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади особливо активізувалося з проведенням реформи місцевого самоврядування і процесами децентралізації в Україні. Російсько-українська війна не тільки вивела ці зв'язки на вищий рівень – безкорисної допомоги, а й примусила максимальну увагу звернути на проблему контролю за діями влади у сфері розподілу гуманітарної та військової допомоги й переглянути попередній досвід транскордонного співробітництва з огляду на корупційний складник.

Входження Румунії до ЄС 2007 р. актуалізує важливість вивчення досвіду трансформації транскордонного співробітництва (ТКС) з Україною та розвитку прикордонних регіонів обох держав на всіх етапах євроінтеграції. Особливо важливий цей досвід з огляду на системну трансформацію ТКС в Європі загалом у контексті реалізації спільної регіональної політики на основі принципу субсидіарності, децентралізації влади, впровадження демократичних цінностей. Як перед Румунією, так і перед Україною постала необхідність вирішення соціальних, економічних, екологічних проблем і забезпечення конкурентоспроможності шляхом створення нових можливостей для розвитку в сучасному європейському та світовому співтовариствах.

145

Побіжний погляд на результати діяльності Румунії в прикордонних регіонах свідчить про значно ефективнішу політику на місцевому рівні під впливом європейських структур, що актуалізує пошук можливостей імплантації позитивного досвіду через впровадження його найефективніших форм у прикордонній співпраці. Важливими для цього процесу є комунікаційні можливості Інтернету як перспективного засобу легітимації та контролю ТКС у діяльності органів місцевого самоврядування та регіональної влади, що активує звернення до заявленої теми.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми та методологія дослідження. За останні десятиліття науковий дискурс щодо змістового наповнення поняття ТКС значно поживавився внаслідок його інтенсифікації. Початкове його визначення вже не обмежують констатацією спільних дій задля «добросусідських відносин між тери-

торіальними громадами чи владами, що перебувають під юрисдикцією двох або кількох договірних сторін» (EP, Council of the EU, Doc. 32006R1082). Румунські вчені підкреслюють, що сьогодні основні акценти переносяться з договорів між державними структурами на домовленості між недержавними суб'єктами щодо системної багаторазової взаємодії заснованих на ринкових засадах асоціацій. Вони наголошують на необхідності враховувати «аспекти, пов'язані із внутрішньою згуртованістю, навколишнім середовищем, сприйняттям та відкритістю назовні», передбачають розвиток полікультурної та регіональної ідентичності як соціальної конструкції, побудованої на фундаменті, забезпеченому економічними можливостями (Horga, 2006, 5), вказують на необхідні привабливі характеристики інвестиційного клімату регіону. Зокрема йдеться про внутрішній ринок, достатньо великий для залучення іноземних інвестицій (населення від півмільйона до 10 мільйонів осіб); наявність у регіоні принаймні одного міжнародного аеропорту чи великого порту поряд із хорошою транспортною інфраструктурою; декілька модерних університетів та науково-дослідних установ, які залучають талановитих студентів та випускають видатних випускників чи висококваліфікованих працівників; відкритість назовні, за умови розгляду решти світу як резервуару, необхідного для розвитку; наявність привабливого середовища для соціального та професійного життя (приємне фізичне середовище: парки, зони відпочинку, зони для залучення інвесторів). При цьому наголошують на необхідності прийняття децентралізованого стилю управління та реалізації наданої фінансово-технічної допомоги (Bărbulescu, Brie și Toderaș, 2015).

Дослідники переважно апелюють до багаторівневого управління та транснаціонального управління. Проте зароджується концепція, яка передбачає перехід від транскордонного співробітництва до транскордонного управління та отримує все більше прихильників і має перспективу перерости у «потенційну теорію транскордонного управління». У контексті нашого дослідження використаємо визначення транскордонного управління І. Хорга, який розуміє його як процес політичної перемоги та взаємодію між агенціями щодо вироблення політики в межах і поза межами прикордонних спільнот за вигоди, що відповідають не лише цілям планування та розвитку, але й просуванню інтересів транскордонних спільнот у систему транснаціональних відносин (Horga, 2018). Українські вчені,

зокрема І. В. Артёмов, З.С. Варналій, Є.Б. Кіш, В.І. Ковач, О.С. Ровт та ін. аналізують ТКС у численних працях. Відзначимо аналітичні доповіді Інституту регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України (Кравців, 2016) та Національного інституту стратегічних досліджень України (НІСД) (Химинець, Головка та Мірус, 2021), в яких особливу увагу звернено на організаційні форми ТКС (єврорегіони, європейські об'єднання територіального співробітництва (EGTC)), активізацію ТКС, насамперед, як інструменту розвитку територіальних громад і регіонального розвитку. Новий підхід базований на сприйнятті «інструментів ТКС у контексті взаємно скоординованого співробітництва регіонів України та ЄС щодо динамізації розвитку транскордонних територій та «ретрансляції» європейських стандартів в управлінні, господарській сфері, міжкультурній взаємодії» (Химинець, Головка та Мірус, 2021, с. 5) з дотриманням принципів: комплексності (соціально-економічний, соціокультурний, політичний підходи), багаторівневості (міжнародний, національний, регіональний, локальний), цільової направленості, ефективності. Проте комунікаційні аспекти через Інтернет в легітимізаційному контексті довіри та контролю ТКС поки що залишаються поза науковим дискурсом.

147

Методологічні засади дослідження проблеми побудовані на теорії комунікативної дії Ю. Габермаса (Хабермас), в якій особливо підкреслено значення для легітимності правдивої комунікації, без спотворень, із розумним обґрунтуванням, можливістю брати участь в обговоренні та переконувати опонента, оскільки комунікативна влада може реалізуватися лише внаслідок «взаємодії між юридично інституціоналізованим формуванням політичної волі та культурно мобілізованою громадськістю» (Габермас, с. 372), яка, в свою чергу, базується на «об'єднаннях громадянського суспільства». Можливе ширше застосування цієї теорії в контексті міжнародної легітимності, що видається дуже перспективним. Аналіз інтернет-ресурсів сайтів суб'єктів ТКС здійснюватимемо за критеріями, запропонованими О. Мироною (Миронова, 2014), та критерієм довіри як основним легітимувальним чинником.

Мета – з'ясувати стан та легітимувальні можливості інституту медіаконтролю транскордонного співробітництва України та Румунії на регіональному рівні (Чернівецької області та Північно-Східного регіону відповідно).

Завдання: з'ясувати рівень інтерактивно-інформаційного супроводу українсько-румунського ТКС через аналіз офіційних сайтів; проаналізувати інформаційну відкритість українських регіональних органів влади та румунського EGTС; з'ясувати можливості здійснення моніторингу та контролю реалізації транскордонних проєктів і програм України та Румунії.

Виклад основного матеріалу. Необхідність виконання умов вступу до ЄС зумовила реформу децентралізації державного управління як у Румунії, так і в Україні, яка, в свою чергу, посилила тенденцію до регіоналізації. Хоча держава все ще залишається в епіцентрі економічної діяльності, регіональні інститути поступово набувають автономії, перебирають на себе значну повноважень від центрального рівня.

148

У зовнішніх відносинах радикальним кроком у напрямку кооперації субнаціональних державних органів влади стала активізація діяльності Асоціації європейських прикордонних регіонів як дорадчого органу Ради Європи та Європейського Союзу у сфері «транскордонного, транснаціонального та / або міжрегіонального співробітництва» (п. 2 ст. 1 Regulation (EC) No 1082/2006).

У Румунії було створено вісім регіонів і відповідні установи: Агентства територіального розвитку та Офіси транскордонного співробітництва (див. Таблицю 1). Загальне керівництво регіональним розвитком покладено на Міністерство розвитку, громадських робіт та адміністрації.

Регіональні органи влади отримали широкий спектр компетенцій та обов'язків щодо проведення політики регіонального розвитку, проте під контролем центральних органів, у випадку Румунії призначеного урядом префекта, покликаного захищати інтереси держави не лише шляхом контролю законності рішень, прийнятих виборними регіональними владами, але і їх відповідності пріоритетам, визначеним на національному рівні, політиці європейської інтеграції та плану дій щодо європейської інтеграції та активізації зовнішніх відносин, також здійснювати фінансовий контроль на субнаціональному рівні. Донедавна ефективність регіональних органів вважали досить сумнівною із-за слабого впливу на місцеву владу та нездатності центральних органів представляти потреби та інтереси своїх громадян.

Офіси транскордонного співробітництва відповідно до регіонального поділу Румунії

Регіони Румунії	Території повітів	Агентства регіонального розвитку	Офіси транскордонного співробітництва
Північно-Східний	Бакеу, Ботошань, Ясс, Нямц, Сучава, Васлуй	Північно-Східне Агентство регіонального розвитку (м. П'ятра-Нямц)	Регіональне бюро транскордонного співробітництва – для румуно-українського кордону (м. Сучава) https://brctsuceava.ro/
Південно-Східний	Повіти Браїла, Бузеу, Констанца, Галац, Вранча, Тулча	Південно-Східне Агентство регіонального розвитку (м. Браїла)	Регіональне бюро транскордонного співробітництва - для румуно-молдовського кордону (м. Ясси)
Південно-гірський	Арджеш, Калараш, Дамбовіта, Джурджу, Яломіта, Прахова, Телеорман	Агенція регіонального розвитку South Muntenia (ADR South Muntenia) (м. Калараш)	Регіональне бюро з прикордонного співробітництва – для румуно-болгарського кордону (м. Калараш) http://www.calarasicbc.ro/
Південно-Західний регіон Олтенія	Долж, Горж, Мехединті, Олт, Валча	Агенція регіонального розвитку Південно-Західної Олтенії (м. Крайова)	Регіональне бюро з прикордонного співробітництва – для кордону Румунії та Сербії (м. Тімішоаре) http://www.brct-timisoara.ro/
Північно-Західний регіон	Повіти Біхор, Бістрица-Насауд, Клуж, Марамуреш, Салаж, Сату-Маре	Північно-Західне агентство регіонального розвитку (м. Бакеу)	Регіональне бюро транскордонного співробітництва – для румунсько-угорського кордону (м. Орадя) https://www.brecoradea.ro/
Регіон Центр	Брашов, Ковасна, Харгіта, Муреш, Сібіу	Центр регіонального розвитку (м. Альба Юлія)	

Складено за [Ministerul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației].

Відзначимо, на макрорівні спосіб розгляду транскордонних питань у міністерствах усе ще є доволі обмеженим, несистемним та не-

інтегрованим на міжвідомчому рівні. Якщо в Румунії національний рівень управління транскордонного співробітництва представлений одним органом, то в Україні їх значно більше: Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Національна академія наук, Міністерство освіти і науки та як основний – Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Також діє Інформаційний центр Асоціації європейських прикордонних регіонів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця.

150

Регіональні органи влади отримали широкий спектр компетенцій та обов'язків щодо проведення політики регіонального розвитку, проте під контролем центральних органів, у випадку Румунії призначеного урядом префекта, покликаного захищати інтереси держави не лише шляхом контролю законності рішень, прийнятих виборними регіональними владами, але і їх відповідності пріоритетам, визначеним на національному рівні, політиці європейської інтеграції та плану дій щодо європейської інтеграції та активізації зовнішніх відносин, також здійснювати фінансовий контроль на субнаціональному рівні. Донедавна ефективність регіональних органів вважали досить сумнівною із-за слабого впливу на місцеву владу та нездатності центральних органів представляти потреби та інтереси своїх громадян.

Відзначимо, на макрорівні спосіб розгляду транскордонних питань у міністерствах усе ще є доволі обмеженим, несистемним та неінтегрованим на міжвідомчому рівні. Якщо в Румунії національний рівень управління транскордонного співробітництва представлений одним органом, то в Україні їх значно більше: Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Національна академія наук, Міністерство освіти і науки та як основний – Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Також діє Інформаційний центр Асоціації європейських прикордонних регіонів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця.

Не дивно, що експерти та учасники ТКС, за результатами дослідження ГО «Квадрівіум», насамперед, вказують на інституційні відмінності, зокрема нижчу якість адміністрування та системи управління з українського боку (53,9 % опитаних), відмінність законодавства

з іншими країнами (51,7%) та його загальні недоліки (48,4%), а 28,2% опитаних виокремили бюрократію та корупцію в Україні як основні перепони розвитку ТКС (Громадське, 2022).

Не вдаючись до детального аналізу повноважень органів регіонального рівня (ЧОДА. Положення) щодо ТКС та контролю цієї діяльності, звернемо увагу на інформативність їхніх офіційних сайтів з цієї тематики як індикатора потенційного громадського контролю.

Олена Миронова вказує наступні основні характеристики вебсайту щодо ТКС як засобу комунікації:

«– актуальність, повнота, достовірність, багатомовність, оновлюваність представленої інформації;

– зручна система навігації;

– можливість здійснення пошуку на сайті;

– наявність широкого вибору варіантів зворотного зв'язку;

– представлення інформації в різних форматах (текст, графіка, відео)» (Миронова, 2014).

Одразу зазначимо, що сайт Регіонального бюро транскордонного співробітництва – для румуно-українського кордону (м. Сучава) (<https://brctsuceava.ro/>) відповідає цим вимогам, оскільки його діяльність була профінансована та контрольована ЄС в рамках спільної Операційної Програми «Румунія-Україна» 2014-2020 через Європейський інструмент Сусідства. Зокрема на сайті останнього розміщена інформація про остаточний проект Програми Interreg NEXT Румунія-Україна на 2021-2027 рр., схваленого Спільним програмним комітетом 25 травня 2022 року: його текст, громадські консультації впродовж десяти днів. Проте текст представлено тільки англійською мовою (EU, 2022), що викликає сумнів у можливостях його обговорення потенційними користувачами.

В Україні діяльність Європейських об'єднань територіального співробітництва (EGTC) як юридичних осіб стала можливою після прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо транскордонного співробітництва» 2515-VIII від 04.09.2018 р. (ВРУ, 2018).

Сайтам регіональних органів в Україні, на жаль, поки що такі властивості не притаманні. Зокрема оновлений за підтримки Фонду Східна Європа та Державного агентства з питань електронного урядування України в межах програми міжнародної технічної допомоги «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади

(EGAP), фінансований Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва сайт Чернівецької обласної адміністрації (з березня 2022 року – Чернівецька обласна військова адміністрація (ЧОВА)) містить тексти положень про департаменти регіонального розвитку та комунікацій, однак інформаційна наповненість щодо їх діяльності в аспекті ТКС із Румунією мала, як і новинного підрозділу, що пояснюємо роботою нового сайту в тестовому режимі. Пошук потрібної інформації буде успішним тільки для досвідченого користувача, особливо в рубриці «Документи». Натомість, на сайті Чернівецької обласної ради (ЧОР) (ЧОР, 2017) знаходимо інформацію про Регіональну програму розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2018-2020 рр. (ЧОР, 2021) та звіти про її виконання; Регіональну програму розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2021-2023 роки (ЧОР 2021) та зміни до неї. Марно сподіватися, що пересічний користувач буде шукати цікаву для себе, змістовну, позитивну інформацію про вдалі приклади міжнародного співробітництва у вкладених файлах звітів, і вочевидь не почерпне з сайту алгоритму долучення до ТКС через проекти, гранти, нормативну базу цієї діяльності та ін. Формат представлення здебільшого текстовий. Графічних зображень та відео обмаль.

152

На сайті також наявна інформація з 2012 року про діяльність постійних комісій, у віданні яких перебували ці питання. Проте вона системна тільки за 2021 рік (див. Табл. 2). Поодинокі протоколи комісій трапляються і за попередні роки, але вони або не відкриваються, або містять загальну інформацію про факт розгляду якогось питання без викладу його суті. Однак ці прогалини заповнює новинна інформація ТКС, за якою можна детально, покроково відстежити активні дії Голів облради в цьому напрямку (Михайла Гайничеру, Івана Мунтяну). Це і численні спільні з румунськими посадовцями, бізнесменами, ученими наради, конференції, зустрічі, презентації, засідання, дружні зустрічі в Чернівцях (Україна), Сучаві, Ботошанах (Румунія).

Укажемо на позитивну динаміку уваги до питань ТКС, схвальну оцінку виконання Регіональної програми розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2018-2020 роки, особливо щодо сприяння залученню коштів міжнародної технічної допомоги. Водночас самі управлінці негативно оцінюють використання виділених на реалізацію програми коштів (58,3%) та пропонують визначити чіткі критерії та індикатори «ефективності заходів за напрямка-

ми поглиблення міжнародних відносин, міжрегіональної співпраці, сприяння європейській та євроатлантичній інтеграції» (ЧОР, 2021, ВИСНОВОК 4/4). Також вказують на відсутність чіткої взаємодії та співпраці із закордонними партнерами щодо боротьби з пандемією Covid-19 або ж її нерівномірність; необхідність напрацювання нових видів співпраці, особливо online тощо.

Таблиця 2

Інформація про діяльність постійних комісій Чернівецької обласної ради щодо транскордонного співробітництва

Назва комісії	
Дата	Протоколи, висновки, розглядувані питання
Комісія з питань інвестицій, проектів регіонального розвитку та транскордонного співробітництва	
08.12. 2021	<p>Протокол № 13, ВИСНОВОК 1/13 Про внесення змін до обласного бюджету на 2021 рік щодо виключення зі списку фінансування за рахунок перевиконання дохідної частини загального фонду обласного бюджету за підсумками 10 місяців 2021 року за бюджетною програмою 1517361 «Співфінансування інвестиційних проектів, що реалізуються за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку» об'єкту «Будівництво сільського стадіону с. Чагор Глибоцького району Чернівецької області», та спрямування 504,0 тис. грн. на задоволення потреб комунальних закладів Чернівецької області.</p> <p>ВИСНОВОК 3/13 Про звернення ОКНП «Чернівецька обласна клінічна лікарня» щодо співфінансування проекту «Підвищення якості медичних послуг щодо малоінвазивних процедур у прикордонному регіоні Румунія – Україна».</p> <p>ВИСНОВОК 6/13 Про звернення ОКНП «Обласна лікарня швидкої медичної допомоги» щодо співфінансування проекту «Покращення готовності до надзвичайних ситуацій медичних установ Чернівецької області та Сучавського повіту».</p>
22.11. 2021	<p>ВИСНОВОК 3/12 Про внесення змін до регіональної програми фінансової підтримки Установи «Агенція регіонального розвитку Чернівецької області» на 2020-2023 роки.</p>
30.08. 2021	<p>ВИСНОВОК 7/8 Про розгляд аналітичної записки «Щодо заходів з удосконалення функціонування Карпатського євро регіону», підготовлену фахівцями Національного інституту стратегічних досліджень.</p>
30.08. 2021	<p>ВИСНОВОК 10/8 Про інформацію щодо внесення змін до Плану заходів з облаштування пріоритетних пунктів пропуску на 2021-2023 роки, затвердженого розпорядженням КМУ від 24.03.2021 No246-р, в частині включення пункту пропуску «Ізвоареле Сучеуей – Шепіт»</p>

13.09.2021	ВИСНОВОК 1/10 Про розгляд Прогнозу обласного бюджету Чернівецької області на 2022-2024 роки відповідно до Регіональної програми розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2021-2023 роки.
29.06.2021	Протокол № 7. ВИСНОВОК 3/7 Про звернення ГО «Корчівці – наш край!» щодо відкриття спрощеного пункту пропуску на ділянці Корчівці – Білка.
25.05.2021	<p>Протокол № 6 ВИСНОВОК 1/6 Про звернення Буковинської митниці щодо продовження виконання робіт та відкриття пункту пропуску «Дяківці».</p> <p>ВИСНОВОК 5/6 Про повторний розгляд проекту рішення «Про діяльність Єврорегіону «Верхній Прут » у 2018-2020 роках».</p> <p>ВИСНОВОК 6/6 Про повторний розгляд проекту рішення «Про реалізацію проектів міжнародної технічної допомоги у Чернівецькій області у 2020 році та про участь Чернівецької області у міжнародних програмах у 2021 році».</p> <p>ВИСНОВОК 14/6 Про необхідність внесення змін до Регіональної програми розвитку транскордонного співробітництва Чернівецької області на 2021-2023 роки і доповнення заходами щодо щорічної сплати членських внесків Чернівецькою обласною радою для членства в АОМС «Єврорегіон Карпати Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку»; щодо проектів у рамках конкурсу ініціатив (проектів) місцевих карпатських громад цієї організації; виділення на фінансування проектів-переможців цього у 2021 році 2,5 млн. грн.</p> <p>ВИСНОВОК 16/6 Про виділення додаткового фінансування на заходи Регіональної програми фінансової підтримки установи «Агенція регіонального розвитку Чернівецької області» на 2020-2023 роки.</p> <p>ВИСНОВОК 17/6 Про звернення Мамалигівської сільської ради Чернівецького району щодо співфінансування проектів у рамках Спільної операційної програми «Румунія-Україна 2014-2020» (500 тис. грн.)</p> <p>ВИСНОВОК 18/6 Про звернення Карапчівської сільської ради Чернівецького району щодо співфінансування проекту в рамках Спільної операційної програми «Румунія-Україна 2014-2020» (500 тис. грн.)</p> <p>ВИСНОВОК 19/6 Про звернення Сучевенської сільської ради Чернівецького району щодо сприяння відкриття пункту спрощеного перетину Державного кордону на ділянці Корчівці-Білка.</p> <p>ВИСНОВОК 21/6 Про пропозиції ДНТЦ «Екоресурс» щодо реалізації можливостей і напрацювань в рамках Ініціативи Тримор'я та головування України в Стратегії ЄС для Дунайського регіону у 2021-2022 роках; підтримку проведення Круглого столу в режимі он-лайн із залученням всіх зацікавлених сторін; пропозицію установі «Агенція регіонального розвитку Чернівецької області» виступити співорганізатором заходу.</p>

29.03.2021	<p>ПРОТОКОЛ № 5 ВИСНОВОК 2/5 Про звернення Буковинської митниці щодо продовження виконання робіт та відкриття пункту пропуску «Дяківці».</p> <p>ВИСНОВОК 3/5 Про реалізацію проектів міжнародної технічної допомоги у Чернівецькій області у 2020 році та про участь Чернівецької області у міжнародних програмах у 2021 році.</p> <p>ВИСНОВОК 4/5 Про діяльність Єврорегіону «Верхній Прут» у 2018-2020 роках.</p> <p>ВИСНОВОК 5/5 Про повторний розгляд звернення АОМС «Єврорегіон Карпати-Україна – Карпатська агенція регіонального розвитку» щодо вступу до Асоціації.</p>
16.03.2021	<p>Протокол № 4 ВИСНОВОК 4/4 Про виконання Регіональної програми розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2018-2020 роки</p> <p>ВИСНОВОК 5/4 Про звернення Юрковецької сільської ради Чернівецького району щодо виділення співфінансування для реалізації проекту «Покращення невідкладної медицини – швидке реагування на надзвичайні ситуації у Чернівецькій області та Сучавському повіті»</p> <p>ВИСНОВОК 6/4 Про стан контрактації проекту «Покращення транспортної інфраструктури прикордонних територій Чернівці – Сучава (Шепіт – Ізвоареле-Сучевей)» в рамках Спільної операційної програми Румунія-Україна 2014-2020</p>
04.03.2021	<p>Протокол № 3 ВИСНОВОК 1.1-3/3 Про звернення Асоціації органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати-Україна» щодо вступу до Асоціації</p> <p>ВИСНОВОК 7/3 Про затвердження Регіональної програми розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2021-2023 роки</p>
01.02.2021	<p>Протокол № 1 ВИСНОВОК 5/1 Про план роботи Чернівецької обласної ради на 2021 рік</p> <p>5. Обласній державній адміністрації для розгляду на пленарних засіданнях сесії обласної ради у I кварталі 2021 року підготувати наступні питання:</p> <p>Про виконання у 2020 році Регіональної програми розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2018-2020 роки.</p> <p>Про виконання проектів міжнародної технічної допомоги у 2020 році.</p> <p>Про роботу Єврорегіону «Верхній Прут» у 2020 році.</p> <p>Про участь Чернівецької області у міжнародних програмах на 2021 рік.</p> <p>Про формування переліку пріоритетних проектів, що заплановані до фінансування за рахунок обласного фонду охорони навколишнього середовища на 2021 рік.</p> <p>ВИСНОВОК 6/1 Про звернення до Президента України, Голови Верховної Ради України та Прем'єр-Міністра України щодо розгляду територіально-транскордонних аспектів європейської та євроатлантичної інтеграції</p> <p>Контроль за даним рішенням поставити на профільні комісії обласної ради.</p> <p>ВИСНОВОК 9/1 Про затвердження Регіональної програми розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2021-2023 роки</p>

Постійна комісія з питань регуляторної політики, розвитку підприємництва, туризму та транскордонного співробітництва (25.12.2015)	
Постійна комісія з правових питань, міжетнічних відносин, транскордонного співробітництва та антикорупційної діяльності (29.09.2015)	
08.12.2014	ПЛАН РОБОТИ постійної комісії обласної ради на 2015 рік II - ий квартал 2. Про втілення заходів з транскордонного співробітництва стосовно малого прикордонного руху. (Департамент економічного розвитку і торгівлі обласної державної адміністрації). III - ий квартал 2. Про інформаційне забезпечення в області політики європейської інтеграції України. (Управління суспільних комунікацій обласної державної адміністрації).
08.12.2014	ПРОТОКОЛ № 27/14 3. Про хід виконання робіт: з розбудови пунктів пропуску «Дяківці», «Красноільськ» в рамках великомасштабного проекту «Облаштування міжнародних автомобільних пунктів перетину кордонів «Красноільськ», «Дяківці»; створення інформаційної системи оповіщення населення про рівень води під час повеней.
23.09.2014	ПРОТОКОЛ № 26/14 б. Так само.
06.11.2012	ВИСНОВОК (без №) Так само.

156

Відзначимо чіткі вказівки щодо внутрішнього контролю за виконанням прийнятих рішень комісії з питань інвестицій, проєктів регіонального розвитку та транскордонного співробітництва чи профільних комісій обласної ради. Проте детального аналізу, статистичних даних, прикладів ефективної локальної та регіональної транскордонної співпраці на сайті немає, хоча аналітичних матеріалів, наукових досліджень учених про вплив і значення ТКС для соціально-економічного розвитку регіону не бракує, особливо в контексті європейської інтеграції. Слушно нагадати про можливості створення Консорціуму університетів та науково-дослідних установ Буковини обабіч кордону, Євроокругу та ін. Такий обмежений характер інформативної наповненості сайту спричиняє недостатній рівень довіри до нього як комунікативного засобу та, в свою чергу, породжує недостатню легітимність органів з питань ТКС, сприяє їх перетворенню у формалізовані бюрократичні інструменти без практичного значення.

Наведені вище дані підтверджують висновок авторів аналітичної доповіді НІСД NISS, що «відчутним є брак висвітлення в інформаційному просторі (на сайтах органів державної влади та місцевого самоврядування, у ЗМІ, соціальних мережах) успішних кейсів та практик ТКС, а також алгоритму їх досягнення» (Химинець В., Головка А. та Мірус О., 2021, с. 38).

Висновки. Транскордонне співробітництво сприяє стабілізації, зміцненню соціального та територіального розвитку, євроінтеграції та посилює процеси структурних реформ в Україні та Румунії. Із реалізацією реформи децентралізації ці процеси значно активізувалися в обох країнах, особливо із застосуванням європейських об'єднань територіального співробітництва.

На українсько-румунському кордоні ініціаторами ТКС є переважно територіальні громади, тому для них важливою є відкритість до співпраці з державою, з українськими та міжнародними колегами, бізнесом, громадськістю і мешканцями; можливість засвоїти навички проектного менеджменту, щоб реалізувати власні потреби та потреби громади, насамперед, через міжрегіональні угоди та транскордонні проекти, чому повинні максимально сприяти різні форми ТКС, особливо EGAP.

Традиційно пересічні громадяни звертаються до органів влади за потрібною інформацією. На жаль, сайти регіональних органів в Україні, на відміну від румунських, поки що не пристосовані максимально до інтерактивної комунікації, не містять належного інформативного забезпечення для залучення населення до ТКС.

Загальні звіти про ТКС, реалізацію міжнародних програм, проектів, надання технічної допомоги, розпорошення внутрішнього контролю серед профільних комітетів, відсутність інституційного зовнішнього контролю тривалий час не дають змоги здійснювати належний громадський контроль за виконанням проектів, належним використанням коштів, що породжує недовіру до органів управління ТКС та поступово їх делегітимізує.

Надалі пропонуємо передбачити дієві засоби контролю та відповідальності сторін за невиконання програм і проектів і можливості для громадського контролю; посилити інформаційно-комунікаційне забезпечення з органами влади та EGAP через електронні ЗМІ та соціальні мережі різними мовами.

Джерела та література:

1. Bărbulescu, Iordan Gheorghe (coordonator), Brie, Mircea și Toderaș, Toderaș Nicolae. "Cooperarea transfrontalieră între România și Ucraina, respectiv între România și Republica Moldova. Oportunități și provocări în perioada 2014-2020" în Studii de strategie și politici. sps 2015 studiul nr. 2 București, 2016.

2. European Parliament, Council of the European Union. Document 32006R1082 Regulation (EC) No 1082/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC).

3. European Union. 2022. Interreg NEXT Romania-Ukraine Programme 2021-2029. 202022/Romania_Ukraine_draft_PO_May_site.pdf.

4. Horga, I. 2006, Why Eurolimcs, in: Horga, I. et al. (eds.), Europe and Its Border: Historical Perspective. Oradca: Oradca University Press: 5-13.

158 — 5. Ministerul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației. Site-ul oficial. <https://www.md1pa.ro/pages/adreseutiledezvoltareregionala>

6. Верховна Рада України. 2018. Про внесення змін до деяких законів України щодо транскордонного співробітництва. 4 вересня. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2515-19#Text>

7. Габермас, Юрген. Три нормативні моделі демократії. Демократія: Антологія / Упоряд. О. Проценко. К.: Смолоскип, 2005: 364-372.

8. Громадське. 27 січня, 2022 20:00. Законодавство, бюрократія та корупція: що заважає нормально працювати транскордонному співробітництву в Україні. <https://hromadske.ua/posts/zakonodavstvo-byurokratiya-ta-korupciya-sho-zavazhaye-normalno-pracyuvati-transkordonnomu-spivrobitnictvu-v-ukraini>.

9. Миронова, Олена. 2014. «Інтернет-комунікація у сфері транскордонного співробітництва». Науковий вісник Східно-європейського національного університету імені Лесі Українки. № 14(4): 8-13. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvnum_

10. Наук. редактор В.С. Кравців. 2016. Розвиток транскордонного співробітництва: науково-аналітична доповідь. Львів: НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України».

11. Хабермас, Юрген. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство. Львів: Літопис, 2000.

12. Химинець В., Головка А. та Мірус О., 2021. Транскордонне співробітництво як інструмент місцевого та регіонального розвитку : аналіт. доп. Київ : НІСД.

13. Чернівецька обласна військова адміністрація (ЧОВА). Офіційний вебпортал. <https://bukoda.gov.ua>.

14. Чернівецька обласна державна адміністрація (ЧОДА). Положення про Департамент регіонального розвитку. <https://bukoda.gov.ua/chernivecka-oda/structure/departament-regionalnogo-rozvitku/polozhennya-pro-departament-regionalnogo-rozvitku>.

15. Чернівецька обласна державна адміністрація (ЧОДА). Положення про Департамент комунікацій. <https://bukoda.gov.ua/chernivecka-oda/structure/communication-department/polozhennya-pro-departament-komunikacij>.

16. Чернівецька обласна рада (ЧОР). 2014. Постійна комісія з правових питань, міжетнічних відносин, транскордонного співробітництва та антикорупційної діяльності. Протокол засідання № 26. 23 вересня. <https://oblrada.cv.ua/documents/49903/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%2026.pdf>

17. Чернівецька обласна рада (ЧОР). 2014. Постійна комісія з правових питань, міжетнічних відносин, транскордонного співробітництва та антикорупційної діяльності. План роботи на 2015 рік. 8 грудня. <https://oblrada.cv.ua/documents/51448/%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8%202015.pdf>

18. Чернівецька обласна рада (ЧОР). 2017. Регіональна програма розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2018-2020 роки № 254-19/17. 21 грудня. https://oblrada.cv.ua/document/regional_program/.

19. Чернівецька обласна рада (ЧОР). 2021. Регіональна програма розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2021-2023 роки № 10-2/21. 30 березня. https://oblrada.cv.ua/document/regional_program/.

20. Чернівецька обласна рада (ЧОР). 2021. Комісія з питань інвестицій, проєктів регіонального розвитку та транскордонного співробітництва. ВИСНОВОК 4/4 Про виконання Регіональної програ-

ми розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2018-2020 роки. <https://oblrada.cv.ua/document/list/5538/>

21. Чернівецька обласна рада (ЧОР). Офіційний сайт. <https://oblrada.cv.ua/>.

References:

1. Bărbulescu, Iordan Gheorghe (coordonator), Brie, Mircea și Toderaș, Toderaș Nicolae. “Cooperarea transfrontalieră între România și Ucraina, respectiv între România și Republica Moldova. Oportunități și provocări în perioada 2014-2020” în Studii de strategie și politici. spos 2015 studiul nr. 2 București, 2016.

2. European Parliament, Council of the European Union. Document 32006R1082 Regulation (EC) No 1082/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC).

160 — 3. European Union. 2022. Interreg NEXT Romania-Ukraine Programme 2021-2029. 202022/Romania_Ukraine_draft_PO_May_site.pdf.

4. Horga, I. 2006, Why Eurolimcs, in: Horga, I. et al. (eds.), Europe and Its Border: Historical Perspective. Oradca: Oradca University Press: 5-13.

5. Ministerul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației. Site-ul oficial. <https://www.md1pa.ro/pages/adreseutiledezvoltareregionala>

6. Verkhovna Rada Ukrainy. 2018. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo transkordonnoho spivrobitnytstva. 4 veresnia. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2515-19#Text>

7. Habermas, Yurhen. Try normatyvni modeli demokratii. Demokratii: Antolohiia / Uporiad. O. Protsenko. K.: Smoloskyp, 2005: 364-372.

8. Hromadske. 27 sichnia, 2022 20:00. Zakonodavstvo, biurokratiia ta koruptsiia: shcho zavazhaie normalno pratsiuvaty transkordonnomu spivrobitnytstvu v Ukraini. <https://hromadske.ua/posts/zakonodavstvo-byurokratiya-ta-korupciya-sho-zavazhaye-normalno-pracyuvati-transkordonnomu-spivrobitnictvu-v-ukrayini>.

9. Myronova, Olena. 2014. «Internet-komunikatsiia u sferi transkordonnoho spivrobitnytstva». Naukovyi visnyk Skhidnoievro-peiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. № 14(4): 8-13. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21D

BN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvnum_

10. Nauk. redaktor V.S. Kravtsiv. 2016. Rozvytok transkordonnoho spivrobitnytstva: naukovo-analitychna dopovid. Lviv: NAN Ukrainy. DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy».

11. Khabermas, Yurhen. Strukturni peretvorennia u sferi vidkrytosti: doslidzhennia katehorii hromadianske suspilstvo. Lviv: Litopys, 2000.

12. Khymynets V., Holovka A. ta Mirus O., 2021. Transkordonne spivrobitnytstvo yak instrument mistsevoho ta rehionalnoho rozvytku : analit. dop. Kyiv : NISD.

13. Chernivetska oblasna viiskova administratsiia (ChOVA). Ofitsiinyi vebportal. <https://bukoda.gov.ua>.

14. Chernivetska oblasna derzhavna administratsiia (ChODA). Polozhennia pro Departament rehionalnoho rozvytku. <https://bukoda.gov.ua/chernivecka-oda/structure/departament-regionalnogo-rozvitku/polozhennya-pro-departament-regionalnogo-rozvitku>.

15. Chernivetska oblasna derzhavna administratsiia (ChODA). Polozhennia pro Departament komunikatsii. <https://bukoda.gov.ua/chernivecka-oda/structure/communication-department/polozhennya-pro-departament-komunikacij>.

16. Chernivetska oblasna rada (ChOR). 2014. Postiina komisiia z pravovykh pytan, mizhetnichnykh vidnosyn, transkordonnoho spivrobitnytstva ta antykoruptsiinoi diialnosti. Protokol zasidannia № 26. 23 veresnia. <https://oblrada.cv.ua/documents/49903/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%2026.pdf>

17. Chernivetska oblasna rada (ChOR). 2014. Postiina komisiia z pravovykh pytan, mizhetnichnykh vidnosyn, transkordonnoho spivrobitnytstva ta antykoruptsiinoi diialnosti. Plan roboty na 2015 rik. 8 hrudnia. <https://oblrada.cv.ua/documents/51448/%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8%202015.pdf>

18. Chernivetska oblasna rada (ChOR). 2017. Rehionalna prohrama rozvytku mizhnarodnoho spivrobitnytstva Chernivetskoj oblasti na 2018-2020 roky № 254-19/17. 21 hrudnia. https://oblrada.cv.ua/document/regional_program/.

19. Chernivetska oblasna rada (ChOR). 2021. Rehionalna prohrama rozvytku mizhnarodnoho spivrobitnytstva Chernivetskoj oblasti na

2021-2023 roky № 10-2/21. 30 bereznia. https://oblrada.cv.ua/document/regional_program/.

20. Chernivetska oblasna rada (ChOR). 2021. Komisiia z pytan investytsii, projektiv rehionalnoho rozvytku ta transkordonnoho spivrobitnytstva. VYSNOVOK 4/4 Pro vykonannia Rehionalnoi prohramy rozvytku mizhnarodnoho spivrobitnytstva Chernivetskoï oblasti na 2018-2020 roky. <https://oblrada.cv.ua/document/list/5538/>

21. Chernivetska oblasna rada (ChOR). Ofitsiinyi sait. <https://oblrada.cv.ua/>.